

Lesbrief 22 – Over Het Gebed

Jaar 2

Kim Nataraja

De vroege kerkvader Origenes was, net als Clemens, goed geschoold in zowel het Griekse, Joodse als het Christelijke denken en zag duidelijk de overeenkomsten tussen deze verschillende stromingen van wijsheid. Laurence Freeman verwoordt het als volgt: "Het Christendom is een historisch fenomeen met zijn eigen wortels in de Joodse en Griekse religies en deze wortels kunnen zelfs dieper uitgegraven worden tot in het prilste religieuze bewustzijn van de mensheid. De verschillende religies zijn niet hetzelfde, zoals William Blake stelt, maar ze zijn zeker intens met elkaar verwant en verbonden." (Laurence Freeman)

Op de jeugdige leeftijd van zeventien jaar benoemde bisschop Demetrius van Alexandrië Origenes tot Hoofd van de Catechetische School als opvolger van Clemens. Het onderricht aan de Catechumenen – zij die gedoopt wilden worden tot het Christelijke geloof - werd niet strikt beperkt tot het Christelijk geloof maar werd uitgedragen tegen de achtergrond van een algemene Griekse scholing in de filosofie en de wetenschap die op dat moment toonaangevend was, met studenten, uit de voornaamste culturen, die ideeën met elkaar uitwisselden.

Origenes was een buitengewoon getalenteerde geleerde, een begenadigd leraar en was de eerste die in zijn "De principiis" (Over de Beginselen) een systematische en diepgaande Christelijke kosmologie en theologie presenteerde, die geheel gebaseerd was op een allegorische en mystieke interpretatie van de Schrift. Het werd waarschijnlijk geschreven in antwoord op de vragen van nadenkende en ontwikkelde studenten aan de Catechetische School, die de Christelijke leer probeerden te begrijpen tegen de achtergrond van Platonische, Stoïcijnse, Joodse en Gnostische filosofie.

In zijn verhandeling "Over het Gebed" staan belangrijke lessen voor ons, als we gaan mediteren, over onze houding bij het begin van ons gebed. Origenes hecht er grote waarde aan dat we onze ziel eerst zuiveren van sterke emoties alvorens tot gebed over te gaan en hij haalt Paulus aan, die zegt: "We zouden zonder woede en zonder onenigheid moet bidden". Verder benadrukt hij dat we "alle herinnering aan grieven tegen een ieder waarvan we veronderstellen dat hij of zij ons onrecht heeft aangedaan" moeten loslaten. Tenzij we deze emoties loslaten, zal ons gewonde 'ego' ons in de weg zitten en ons beletten éénpuntige aandacht aan ons gebed te schenken, dat ons naar ons centrum zal leiden: "een ieder die van plan is zich in te laten met het gebed ... moet zichzelf even voorbereiden, zodat hij aandachtiger en bewuster zal zijn gedurende zijn gebed." Slechts door waakzaam te zijn en "alle strijdige gedachten" opzij te zetten kunnen we onze "geest op God

toeleggen" en ons dagelijkse bewustzijn transformeren, ons "geestvermogen verheffen van de aarde ...en het plaatsen vóór de Heer van alles."

Het is eenvoudig om de invloed van Origenes te zien op het onderricht van Evagrius, op zijn leerling Cassianus en via hen op John Main. In hun onderricht zien we dat zij een zelfde belang hechten aan de voorbereiding: "Het is onvermijdelijk dat waar onze ziel ook mee bezig was voorafgaand aan het moment van gebed, dit ook tijdens ons gebed tot ons zal komen ... en daarom moeten we onszelf voorbereiden voor de tijd van gebed om de biddende persoon te worden die we wensen te zijn." (Cassianus) en om de geest te zuiveren van alle emoties: "Een ieder die van het echte gebed houdt en zich toch overgeeft aan woede of wrevel kan dwaasheid aangerekend worden. Want hij lijkt op iemand die helder wil zien en daarvoor zijn ogen uitkrabt." (Evagrius)

Meditatie is meer dan een weg van gebed; het zal je levenshouding transformeren.